

Z P R Á V A **o průběhu zahraniční pracovní cesty do Švýcarska**

Název: studijní pobyt na téma: „Zkušenosti s realizací projektů meziobecní spolupráce ve městech a obcích kantonu Zürich“

Termín: 25. - 31.8. 2008

Místo konání: Gemeindeamt Kanton Zürich (Kantonální úřad pro obce), Stadtverwaltung Kloten (Městský úřad v Klotenu), Stadtverwaltung Wetzikon (Městský úřad ve Wetzikonu), Gemeindeverwaltung Rümlang (Obecní úřad v Rümlangu) a Gemeindeverwaltung Wangen-Brüttisellen (Obecní úřad ve Wangen-Brüttisellen)

Účastníci: Ing. Marek Vetyška, vedoucí oddělení odboru územní veřejné správy (vedoucí delegace)
Mgr. Zuzana Kaslová, odbor územní veřejné správy

Zahraníční účastníci (přednášející):

Beat Stähli, STÄHLI Project Consulting GmbH, Zürich (Projektleiter)
Claude Fehr, dipl. Geograph, Gemeindeamt Kanton Zürich
lic. iur. Roland Wetli-Limacher, Gemeindeamt Kanton Zürich
lic. iur. HSG, Thomas Peter, Director, Stadtverwaltung Kloten
Marcel Peter, Director, Stadtverwaltung Wetzikon
Peter Imhof, ex-Director, Stadtverwaltung Wetzikon
Peter Dillier, Director, Gemeindeverwaltung Wangen-Brüttisellen
Anton Frauenfelder, Director, Gemeindeverwaltung Rümlang

Obsah a cíle jednání:

Cílem studijního pobytu bylo získat nové informace o fungování meziobecní spolupráce v praxi švýcarských měst a obcí kantonu Zürich, zejména využívané formy spolupráce, jejich výhody a nevýhody a seznámit se s výsledky již realizovaných projektů.

Průběh zahraniční pracovní cesty:

Pondělí 25. 8.2008 – zahájení studijního pobytu

Odlet z Prahy v 9:50h (LX 1485), přilet do Zürichu (letišť Kloten) v 11:15h, za doprovodu Beata Stähliho odjezd do hotelu, společný oběd a oficiální přivítání paní Lucretií Augustin (Kantonální ministerstvo pro vnitro a justici). Poté se čeští zástupci přemístili na Kantonální úřad pro obce, kde byli seznámeni panem Rolandem Wetlim a Claudem Fehrem s nerozšířenějšími druhy a oblastmi meziobecní spolupráce, jejich výhodami a nevýhodami,

s aktuálními přístupy k meziobecní spolupráci v kantonu Zürich. Při spolupráci mezi obcemi jsou uplatňovány tři základní právní formy – účelový svaz (48 %), smlouva (37 %) a založení soukromé společnosti (15 %). Nejběžnější forma „účelový svaz“ je využívána nejvíce v oblastech „zajišťování bezpečnosti“, „infrastruktury“ a „vzdělávání a kultury“.

V rámci prezentace byla představena nová forma meziobecní spolupráce na regionální úrovni a důvody které k ní vedou. Tzv. **interkomunální konference**, jejímž cílem je řešit společně a koordinovaně více tématických oblastí dohromady, byla zahájena projektem ve třech pilotních regionech - glow. das Glattal, RWU (Winterthur) a PZO (Zürcher Oberland). Cílem této spolupráce je především vytvoření společné platformy k řešení veřejné problematiky přesahující hranici okresů. V rámci pilotního projektu se hledaly oblasti a úkoly vhodné k řešení touto formou spolupráce a již v průběhu projektu došly obce v oblasti glow. das Glattal a PZO k závěru, že tento druh spolupráce neupřednostňují zejména z důvodu vysoké závaznosti, ovšem spolupráci na této úrovni by chtěli odstartovat příští rok formou spolku. Dále je v přípravě projekt tzv. **metropolitní konference Zürich**, která na rozdíl od interkomunální konference přesahuje hranici kantonu (metropolitní oblast Zürichu má 221 obcí ve 12 aglomeracích a zasahuje do 7 kantonů), a v budoucnu si klade za cíl přeshraniční spolupráci s Německem.

Úterý 26.8.2008

Přesun vlakem do města Kloten (17,7 tis. obyvatel) přivítání správním ředitelem Thomasem Peterem. Pan Peter představil město Kloten (charakteristickými znaky města jsou mezinárodní letiště a hokejový klub) a organizaci správy města. Dále podrobně seznámil účastníky s projektem **glow. das Glattal**, do kterého je město Kloten zapojeno spolu s dalšími 7 obcemi. Projekt je představován jako seskupení obcí, které dohromady vytváří „druhé největší město“ kantonu Zürich. Počet obyvatel je cca 100 tis. Cílem uskupení je rozvíjet region, zvyšovat atraktivitu tohoto území pro bydlení a nabídku pracovních příležitostí apod. Jednou z aktivit tohoto uskupení je projekt „**glattpark**“, který představuje výstavbu bytových jednotek spolu s veškerou občanskou vybaveností v obci Opfikon. Atraktivitu projektu má zajistit bezprostřední blízkost umělé vodní nádrže, parku a umístění projektu na pozemku přilehlém k Zürichu, se kterým je oblast propojena veřejnou hromadnou dopravou. Dalším zajímavým projektem je výstavba „**Glattalbahn**“, což je připravované železniční spojení mezi městy v regionu. Stavba by měla zlepšit dopravní spojení v oblasti, která velmi dynamicky roste. Výstavba začala v roce 2004 a v roce 2011 by měl začít ostrý provoz. Česká delegace byla dále seznámena s projektem výstavby nového náměstí a s plánovanou stavební úpravou přistávací plochy letiště (rozšířením drah). Na závěr navštívila naše delegace velmi zajímavý projekt, kdy nevyužitá čistíčka odpadních vod (její technické zázemí) byla přeměněna na vzdělávací centrum - „**ara glatt**“.

Pan Peter vysvětlil důvody, které vedly k neúspěchu formy „interkomunální konference“ – obce chtěly spolupracovat nezávaznou formou a nechtěly novou politickou zájmovou spolupráci.

Středa 27.8.2008

Přesun vlakem do města Wetzikon (21 tis. obyvatel), přivítání českých zástupců novým správním ředitelem Marcelem Peterem a ex – ředitelem Peterem Imhofem. Proběhlo seznámení českých zástupců se strukturou obecní správy, politickými strukturami města, formami meziobecní spolupráce, které město využívá a také funkcemi, které město plní pro širší region.

Město Wetzikon připravuje společně s 21 obcemi zajímavou podobu meziobecní spolupráce na regionální úrovni, která obsahuje prvky „interkomunální konference“, ale vzniká jako

účelový svaz, který bude fungovat jako holdingová společnost. Důvodem volby této spolupráce je flexibilita obcí spočívající v možnosti zapojení se do spolupráce ve vybrané oblasti (s výjimkou oblasti územního plánování, kde je spolupráce povinná ze zákona) při zachování vlastní autonomie rozhodování. Čeští zástupci dále navštívili místní regionální inženýrské centrum (RIZ), kde byli seznámeni s jeho chodem a využívanými technologiemi. Centrum je příkladem formy tzv. *Profitcentra* (obec nabízí služby ostatním obcím i soukromým osobám nikoliv pouze za náklady, ale za tržní ceny jako soukromá firma).

Čtvrtek 28.8.2008

Přesun vlakem do obce Wangen–Brüttisellen (7 tis. obyvatel), přivítání správním ředitelem Peterem Dillierem. Proběhla presentace úspěšné reorganizace městské správy Wangen-Brüttisellen, která kladla důraz na optimální rozdělení úkolů, flexibilitu zajišťování výkonu činností v jednotlivých oblastech bez zaměření na jednotlivé osoby a seznámení českých zástupců s formami meziobecní spolupráce, které obec využívá. Nejrozšířenější formou zůstává i zde účelový svaz (představuje nejrozšířenější formu meziobecní spolupráce ve Švýcarsku viz výše; vzniká vlastní právnická osoba, rozhodování je ale těžkopádné, obce mají malý vliv na chod svazu), vedle něj obec využívá *smlouvu o poskytnutí služeb (či smlouvu o připojení)*, na jejímž základě využívá služeb partnerské obce. Při této formě obec ztrácí částečně autonomii a je závislá na dodávce služeb od partnera-dodavatele, nicméně tato forma obci ve zvolených oblastech využití plně vyhovuje. Např. od 1.1.2009 se obec napojí na městskou policii sousední obce Dübendorf, která pro ní bude zajišťovat tuto činnost. Obec dále využívá zcela novou formu meziobecní spolupráce tzv. *interkomunální zřízení*. Tato forma vytváří právnickou osobu s vlastní právní subjektivitou, zajišťuje flexibilní demokratickou spoluúčasť obcí a rozhodování probíhá rychle. Tuto formu obec zvolila pro budoucí „*středisko péče Rotacher*“, které bude sloužit pro léčbu dlouhodobě nemocných. V současné době je pro poskytnutí této péče vytvořen účelový svaz, který se stal svou těžkopádností pro tuto oblast spolupráce již nevyhovující. Čeští zástupci měli možnost se seznámit s chodem Městské policie v Dübendorfu, kde navštívili policejní centrálu.

Pátek 29.8.2008

Přesun vlakem do obce Rümlang (6,2 tis obyvatel; obec v těsném sousedství letiště), přivítání správním ředitelem Antonem Frauenfelderem. Česká delegace navštívila nejvíce hlučné místo v obci (souvisí s provozem letiště) a dále rekreační oblast sousedící s Zürichem. Obec čelí tlakům na další rozšiřování měst Kloten a Zürich. Obec v zájmu zachování vlastní autonomie vystupuje opozičně při jednáních o stavebních úpravách (rozšíření) přistávacích drah letiště a trvá na zachování zeleného pásu mezi Rümlangem a Zürichem a brání se tak srůstu území obou měst.

Obec je zapojena do 8 účelových svazů – nemocnice (2), zásobování vodou (2), kanalizace (1), čištění odpadních vod (1), soc.sloužby (1), likvidace mrtvých zvířat (1). Také zde je účelový svaz považován za těžkopádný, s malou možností ovlivňovat jeho chod. O odborných otázkách rozhodují laici. Mezi další využívané formy spolupráce patří – *smlouvy o připojení, spolky (glow. das Glattal), akciové společnosti, volná spolupráce, nadace* a další.

Sobota 30.8.2008 - Neděle 31. 8 2008

Volný program zajištěný švýcarskou stranou

Odlet v neděli z Zürichu v 17:40h (LX 1498), přílet do Prahy v 19:00h.

Závěr:

Veškerá jednání proběhla ve velice přátelské a vstřícné pracovní atmosféře. Čeští zástupci měli možnost přímých konzultací se správními řediteli a dalšími odborníky jednotlivých měst a obcí kantonu Zürich k otázkám fungování meziobecní spolupráce a aktuálních projektů, výhodách a nevýhodách jednotlivých forem při komparaci s českými podmínkami.

Všechny švýcarské obce zajišťují stejný rozsah výkonu veřejné správy bez ohledu na jejich velikost. Činí tak samostatně, pokud jsou toho schopny, nebo spolupracují s jinými obcemi a využívají k tomu mnoho právních forem - *účelové svazy*, napojení na jinou obec (*smlouva o poskytnutí služeb*) či zajištěním výkonu na soukromoprávní úrovni (*spolky, nadace, soukromé společnosti*) nebo jinými formami kombinující prvky předchozích (*komunální zřízení, profitcentrum*). Tím se podstatně liší od České republiky, kdy rozsah úkolů v přenesené působnosti je rozdílný. Ve Švýcarsku, konkrétně v kantonu Zürich, je pouze 34 ze 171 obcí menších než 1000 obyvatel (v ČR je takových obcí 80%!). Výkon veřejné správy u takto malých obcí přináší mnohé problémy, proto zde uvažují o tom, že dojde ke spojení několika malých obcí a celkový počet se sníží na cca 130. **Obce při tom kladou velký důraz na zachování autonomie a vlivu na rozhodování**, což je pro ně otázka prioritní a naprosto zásadní. Spolupráce obcí je zde, jak je vidět z velkého počtu různých forem, velmi využívána.

Švýcarská strana má i nadále velký zájem o výměnu zkušeností s Českou republikou v oblasti fungování veřejné správy. Výběr možných témat pro další spolupráci bude upřesněn po konzultacích se švýcarskou stranou. Z pohledu naší veřejné správy jsou aktuální následující témata:

- zkušenosti se zaváděním eGovernmentu
- kontrolní a dozorové mechanismy,
- evidence obyvatel, ID karty (OP), cestovní doklady s biometrickými pasy (ePasy)
- personalistika ve veřejné správě
- právní formy meziobecní spolupráce

Česká delegace získala mnoho zajímavých studijních materiálů včetně aktuálního znění švýcarského obecního zřízení, které mj. právně zakotvilo novou formu meziobecní spolupráce *tzv. interkomunální zřízení*.

Dne 9. září 2008

Zpracovala:

Mgr. Zuzana Kaslová

Schválil:

Ing. Marek Vetýška

vedoucí delegace